

การอนุมานของพยาบาล เกี่ยวกับความ เจ็บปวดของผู้ป่วย

นางสาวอัจฉรา ทล่อวิจิตร

ศูนย์วิทยพัชฌายากร 007618

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-431-9

NURSES' INFERENCES OF THE PATIENT'S PAIN

Miss Archara Lovichitra

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การอนุมานของพหุคูณเกี่ยวกับความเจ็บปวดของผู้ป่วย
โดย นางสาวอัจฉรา หล่อวิจิตร
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม โอทกานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยระดับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ นุนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม โอทกานนท์)
ศูนย์วิทยุวิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การอนุมานของพยาบาล เกี่ยวกับความ เจ็บปวดของผู้ป่วย
ชื่อนิสิต	นางสาวอัจฉรา หล่อวิจิตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม โอทกานนท์
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา	๒๕๒๔

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการอนุมานของพยาบาล เกี่ยวกับความ เจ็บปวดของ ผู้ป่วย โดยเปรียบเทียบการอนุมานของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนกลาง กับพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนภูมิภาค การอนุมานของพยาบาลที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน การอนุมานของ พยาบาลที่ให้แกผู้ป่วยที่มี เพศ ชาย การศึกษา และฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน ตัวอย่างประชากร เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติ-นรีเวชกรรม กุมารเวชกรรม ของโรงพยาบาลรัฐบาลที่อยู่ในกรุง เทพมหานคร และโรงพยาบาลศูนย์ส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข การเลือกตัวอย่างประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและแบบมี เกณฑ์ได้ จำนวน ๑๖๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามประเมินค่าจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเอง และได้นำไปหาความตรงตาม เนื้อหาและทดลองใช้ก่อนนำมาใช้ เป็น เครื่องมือสำหรับ การวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนกลางและพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนภูมิภาค อนุมานความ เจ็บปวดของผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่เพศหญิง ผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่เพศชาย ผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาต่ำ ผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาสูง ผู้ป่วยที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ ผู้ป่วยที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคม สูง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงการอนุมานความ เจ็บปวดที่ให้แก่ ผู้ป่วยวัย เด็ก เพศหญิง และการอนุมานที่ให้แกผู้ป่วยวัย เด็กเพศชาย ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 3 ปี และ 3 ปีขึ้นไป อนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีเพศ ระดับอายุ การศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่สนองสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานพยาบาลมานาน และพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานพยาบาล น้อย อนุমানระดับความเจ็บปวดของผู้ป่วยแตกต่างกัน

3. พยาบาลอนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยวัย เด็ก เพศหญิง และผู้ป่วยวัย เด็ก เพศชาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่ เพศหญิงสูงกว่าผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่ เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. พยาบาลอนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยวัย เด็ก เพศหญิง สูงกว่าผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่ เพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยวัย เด็ก เพศชาย สูงกว่าผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่ เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสนองสมมติฐานของการ วิจัยที่ว่า พยาบาลอนุমানระดับความเจ็บปวดของผู้ป่วยวัย เด็ก และผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่แตกต่างกัน

5. พยาบาลอนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาสูง สูงกว่าความเจ็บ ปวดของผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสนองสมมติฐานของ การวิจัยที่ว่าพยาบาลอนุমানระดับความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีการศึกษาสูงและผู้ป่วยที่มีการศึกษาต่ำ แตกต่างกัน

6. พยาบาลอนุমানความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมสูง สูงกว่าผู้ป่วยที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสนอง สมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พยาบาลอนุমানระดับ 2 ความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคมอยู่ในระดับสูงและผู้ป่วยที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำแตกต่างกัน

Thesis Title. : Nurses' Inferences of the Patient's Pain
Name : Miss Archara Lovichitra
Thesis Advisor: Assistant Professor Pranom Othaganont
Department : Nursing Education
Academic Year : 1981

Abstract

The purpose of this reasearch was to study the professional nurses' inferences concerning patient's pain; the study was to compare nurses' inferences concerning patient's pain according to nurses experiences, gender of the patient, age of the patient, education of the patient, and socioeconomic status of the patient.

The samples of this study were 160 professional nurses from Medical, Surgical, Obstetrical-gynaecological, and Pediatrical Departments in Bangkok Metropolis Hospitals and Rural Centre Hospitals selected by Simple Random Sampling and Criterion Sampling Methods. The instrument of this study was a brief vignett along with rating scale questionnaire. The instrument was constructed by researcher and was tested for content validity and has been tryout with 16 professional nurses from Srinakarindra and Khon Kaen Hospital. The findindings were as the following:

1. There was no statistically significant difference at the .05 level on the inferences patient's pain between professional nurses in Bangkok Metropolis and in Province for all aspects of the patients except in female child and male child patients that the nurses in Bangkok Metropolis inferred patient's pain greater than nurses in Province.

2. There was no statistically significant difference at the .05 level on the inferences patient's pain between professional nurses with under 3 years and over 3 years of nursing experience for all aspects of the patients. Therefor the hypothesis "There is differences on the inferences of patient's pain between professional nurses with greater and lower of years of nursing experience." was not retained.

3. There was no statistically significant difference at the .05 level on the nurses' inferences for the pain of female child patient and male child patient, but there was statistical significant difference at the .01 level on the nurses' inferences for the pain of female adult patient and male adult patient.

4. There were statistically significant difference at the .01 level on the nurses' inferences for the pain of female child and female adult patients. And also there was statistically significant difference at the .01 level for pain of male child and male adult patients. The hypothesis which state "There is difference on the nurses' inferences for the pain of child patient and adult patient." was retained.

5. There was statistically significant difference at the .01 level on the nurses' inferences for the pain of high educational patient and the pain of low educational patient. The hypothesis which state "There is difference on the nurses' inferences for the pain of high educational patient and the pain of low educational patient." was retained.

6. There was statistically significant difference at the .01 level on the nurses' inferences for the pain of high socioeconomic patient and the pain of low socioeconomic patient. The hypothesis which state "There is difference on the nurses' inferences for the pain of high socioeconomic patient and the pain of low socioeconomic patient." was retained.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยอาศัยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณต่อความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม โททกานนท์ และรองศาสตราจารย์รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ในทุกขั้นตอนของการวิจัย และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสามารถดำเนินการวิจัยได้แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ผลาพิบูลย์ ซึ่งให้แนวความคิดริเริ่มในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กัลยา พัฒนศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม รอดคำดี ที่ให้การสนับสนุน คอยติดตามการทำวิจัยและให้กำลังใจอย่างดียิ่ง รองศาสตราจารย์สมพันธ์ พิณธีระนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาริศา อิบราฮิม ซึ่งได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศรี คำรงหาญวิทย์ ที่ให้กำลังใจและปรากฏาดีตลอดมา

ความเรียบร้อยและความราบรื่นในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ยังประกอบด้วยความร่วมมืออันดีจาก อาจารย์อรุณ จิรวัดน์กุล ผู้ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์เรมวาล นันท์สุภวัฒน์ อาจารย์เอี่ยมพร ทองกระจ่าง อาจารย์อำภพร พัววิไล ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือของการวิจัย หัวหน้าพยาบาลและพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมงานหลายท่าน ผู้ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาแล้ว

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจทรัพย์ในการทำวิจัย พี่ น้อง และคุณสมศักดิ์ วสาคารวะ ที่ช่วยเหลือจนทำให้การวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ปัญหาของการวิจัย	10
สมมติฐานของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	16
2 วรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
มโนทัศน์ของความเจ็บปวด	16
กาชวิภาคและสรีรวิทยาของความเจ็บปวด	19
ทฤษฎีของกลไกความเจ็บปวด	22
การนำ Gate Control Theory ไปใช้	32
ระบบการลดความเจ็บปวดตามธรรมชาติ	35

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระดับกันของความ รู้สึก เจ็บปวด	37
ปฏิกิริยาต่อความรู้สึก เจ็บปวด	39
ปัจจัย ที่มีผลต่อปฏิกิริยาการ แสดงออก เมื่อมีความ เจ็บปวด	41
การประเมินความ เจ็บปวด โดยพยาบาล	43
บทบาทของพยาบาล ในการช่วย เหลือผู้ป่วยที่มีความ เจ็บปวด.....	46
งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย	83
การอภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก	105
ประวัติผู้วิจัย	127

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะของพยาบาล จำแนกตามอายุ	72
2	ลักษณะของพยาบาล จำแนกตามระดับการศึกษา	73
3	ลักษณะของพยาบาล จำแนกตามสถาบันศึกษาพยาบาลชั้นต้น	74
4	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนกลางและพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดส่วนภูมิภาค จำแนกตามคุณลักษณะของผู้ป่วย	76
5	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จำแนกตามคุณลักษณะของผู้ป่วย	77
6	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลวิชาชีพที่ให้แกผู้ป่วยที่มีเพศแตกต่างกัน	78
7	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลวิชาชีพที่ให้แกผู้ป่วยที่มีวัยแตกต่างกัน	79
8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลวิชาชีพที่ให้แกผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	80
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการอนุมานความเจ็บปวดของพยาบาลที่ให้แกผู้ป่วยที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน .	81